

Sevda Novruzəliyeva

<https://orcid.org/0009-0007-9535-7799>

Associate Professor, Linguist, Azerbaijan Medical University, Azerbaijani language expert, Azerbaijan, sevda.novruzaliyeva@mail.ru

Atıf Künyesi | Citation Info

Novruzəliyeva, S. (2024). İşgüzar Kommunikasiyada Güvənin Böyük Rolu. *Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi*, 11 (4), 2621-2628. <https://doi.org/10.46868/atdd.2024.770>

İşgüzar Kommunikasiyada Güvənin Böyük Rolu

Xülasə

Bu elmi işdə güvən anlayışının insan həyatında, o sıradan işgüzar kommunikasiyada roluna işıq salınır, ingiliscə və rusca sitatlar, onların filoloji tərcümələri ilə birlikdə. Filosof, şair, yazar, mistik, biznesmen, prezident olmaqla dünyada tanınan insanların sitatları dəqiq incələnir, onlara fərdi yanaşma sərgilənir, qarşıya qoyulan məsələnin mahiyyəti açılır, bir kimsənin rəyindən və fikirlərindən istifadə etmədən. Belə etməsəydik, məqalədə yeni fikir, yeni yanaşma, fərdi özəllik olmazdı. Məqalə müəllifinin işgüzar kommunikasiya, linqvistika, komperativ tərcümə ilə bağlı açıqlamaları çağdaş və yenilikçi prizmalardan təqdim olunur.

Açar sözlər: işgüzar kommunikasiya, güvən, ingiliscə sitat, rusca sitat, filoloji tərcümə

The great role of trust in business communication

Abstract

This scientific study emphasizes the role of trust in human life and business communication through the use of English and Russian quotations and their philological translations. The words of globally renowned figures such as philosophers, poets, writers, mystics, business leaders, and presidents are meticulously analyzed, with each being approached individually. The essence of the issue is explained without relying on external views and opinions. Had this approach not been taken, the article would lack new ideas, a fresh perspective, and originality. The author's insights into business communication, linguistics, and comparative translation are presented from a contemporary and innovative standpoint.

Keywords: business communication, trust, English quotation, Russian quotation, philological translation

Giriş

İşgüzar kommunikasiya (işgüzar ünsiyyət) insanlar arasında ya da kollektivdə problemlər çözmək, məsələlər həll etmək, hədəflərə çatmaq, yardımlaşmaq üçün informasiya paylaşmasıdır. “Kommunikasiya” anlayış olaraq “xəbər, ötürmə” anlamında latınca “communicatio” ismindən formalaşmış, sonra bu isimdən “ortaq iş görmək, bir-birinə birləşdirmək” mənasında “communicare” adlı məsdər yaranmış. Bu məsdər azərbaycanca “kommunikasiya”, rusca “коммуникация”, ingiliscə “communication” isimlərinin ilkin formasıdır. Azərbaycanca “güvən”, türkcə “güven”, rusca “доверие” adlı isim ingiliscə “trust” olaraq işləkdir. “Bərk” anlamında Proto-Hind-Avropa kökənli “deru” ismi bir çox transformasiyadan sonra ingiliscəyə “trust” olaraq keçmişdir. “Trust” isminin “tru” hissəciyi “deru” isminin ingilisləşən formasıdır, necə ki rusca “дерево” (“ağac”), rusca “доверие” (“güvən”), ingiliscə “tree” (“ağac”), fransızca “arbre” (“ağac”), farsca “derəxt” (“ağac”) isimlərinin ilkin variantı “deru” anlayışıdır. Bu kök oxşarlığı təsadüf üzündən deyil, ingiliscənin, ruscanın, fransızcanın, farscanın Hind-Avropa dilləri olması üzündəndir.

İnsan doğulurkən potensial (gizli güc), güvən, ideal (böyük istək), xəyal, ucalıq, qanad (yüksəliş) ilə doğulur. İnsan sürünmək üçün yaranmayı, uçmaq üçün (ucalara yüksəlmək üçün) yaranmış. Bir insan bunlara çatmırsa, demək, potensialını işlətmir, yaxşılıq etmir, güvən aşılarmır, ideala (böyük istəyə) köklənmiş, xəyal etmir, ucalmağa və yüksəlməyə qalxışmır. Demək, insanı insan edən fiziki özəlliklər deyil (heyvanlar da bunlara sahibdir), “potensial, yaxşılıq, güvən, ideal, xəyal, ucalıq, yüksəliş” adlı yeddiliyin var olmasıdır. Sadalanan yeddilik olmadıqca, bir insan fiziki anlamda insan olaraq qalır, mənəvi anlamda isə insan adını itirir. Yazıqlar olsun o insana ki, təbiətin ona verdiyi dəyərləri qara torpağa aparır. 13-cü əsr dahi mistik-şair Mevlana Rumi insanı potensiala, güvənə, xəyala, yüksəlişə çağırır (Groser, 2023, s. 48):

You were born with potential. You were born with goodness and trust. You were born with ideals and dreams. You were born with greatness. You were born with wings. You are not meant for crawling, so do not. You have wings. Learn to see them and fly.

Sən potensialla doğulmusan. Yaxşılıq və güvənlə doğulmusan. İdeallar və xəyallarla doğulmusan. Böyüklüklə doğulmusan. Qanadla doğulmusan. Sürünmək üçün doğulmamısan, bu üzədən onu etmə. Sənin qanadların var. Onlardan istifadə etməyi və uçağı öyrən.

İnsan düşüncəsinin dərin qatlarına varan ingilis dramaturqu William Şekspir (William Shakespeare) bir sitatında “Hamını sev, kimsəyə haqsızlıq etmə” üçlüyünü bir araya düzür. Sevgi bir ülvü duyğudur, davamlı qalması üçün güvən və düzlük kimi yardımçılara həmişə ehtiyac duyur. Böyük yazarın 4-cü öyüdü odur ki, düşməni yenmək üçün zəkanın (iti aqlın) edə

bildiyini qaba güc edə bilmir. Belə ki, qaba güc bir tibbi əməliyyat götürülsə, zəka terapevtik bir müalicə olaraq götürülməlidir. 5-ci öyüd odur ki, “Dostunu öz qanadının altına al” (“Dostluq etdiyən kəsə arxa ol, amma arxa çevirmə”). Şekspir bu öyüdünü “Keep thy friend under thy own life’s key” formatında məcaz olaraq verir, bunu söz-söz olaraq azərbaycancaya vermirik, çünki Azərbaycan dilində “dostunu öz həyatının açarı altında saxla” adlı idiomatik ifadə yoxdur. Görünür, bir ara ingiliscədə “birini öz həyatının açarı altında saxlamaq” anlamında bir idiomatik məsdər olub. Altıncı öyüd odur ki, susmağın üçün danlan, amma əsla danışmağın üçün cərimələnmə. Yəni, yerində susmaq yersiz danışqdan üstündür. Böyük ədib “Yetər ki sonu yaxşı olsun” mənasında “Well That Ends Well” pyesində buyurur (Shakespeare, 2016, s. 63):

Love all, trust a few, do wrong to none: Be able for thine enemy Rather in power than use; and keep thy friend Under thy own life's key. Be check'd for silence, but never tax'd for speech.

Hamını sev, azına güvən, kimsəyə haqsızlıq etmə: Düşmən qarşısına qaba gücünlə deyil, zəkanla çıx və dostunu öz qanadının altına al. Susmağın üçün danlan, amma əsla danışmağın üçün cərimələnmə.

Sitatdan alınan sonuc odur ki, bir insan “sevgi, güvən, düzlük, zəka, dostsevərlik, az sözə köklənmə, çox sözdən yayınma” prizmasından davranırsa, insan biçimdə bir mələyə dönür. Yeddilik sıralamanın başında “potensial” durur. Latınca “potential” ismindən formalaşan ingiliscə “potential” ismi “güc” deməkdir, fiziki olaraq güc yox, insanın içində gizli yataraq hələ üzə çıxmayan güc olaraq. İnsanlara güvən yaşatmaq dürüst, sadə davranışlı, əxlaqlı, motivasiyalı insanların işidir. Eqolu insanların (özünü düşünüb başqalarına xor baxanların), cəmiyyətin çiçəklənməsi üçün çalışmayanların, insanların varına, istedadına, mövqeyinə həsəd aparanların, bir sözlə, neqativ insanların işi deyil. Siyasətdə, biznesdə, karyerada, istənilən bir sahədə lider (öndər, dominant) o kəs olur ki, onda “mən” olmur – “biz” olur, paxıllıq olmur – xeyirsevərlik olur, ziyançılıq olmur – quruculuq olur, neqativlik olmur – pozitivlik olur, məsuliyyətdən yayınma olmur – məsuliyyətə ciddi yanaşma olur, vəzifəsindən yayınan olmur – vəzifəsini icra edən olur, güvənsizlik toxumu səpmir – güvən toxumu səpir, görünüşcə insan olmur – insan özəlliklərinin daşıyıcısı olan insan olur. Menecment (idarə etmənin iqtisadi mexanizminin prinsip və funksiyalarını tətbiq etməklə peşəkar iş növü) üzrə avstraliyalı yazar Peter Druker (Peter Drucker) “Effektiv icra” mənasında “The Effective Executive” kitabında buyurur (Drucker, 2016, s. 106):

The most effective leaders, in my view, rarely use the word "I." This isn't because they've consciously trained themselves to avoid it; rather, they don't think in terms of "I" at all. Instead,

their focus is on "we" and "team." They see their role as facilitating the team's success. They embrace responsibility without evading it, but the credit goes to "we." This approach fosters trust and is what ultimately ensures the task is accomplished.

Mənə elə gəlir ki, ən effektiv şəkildə işləyən liderlər əsla "mən" demirlər. Bu ona görə deyil ki, onlar "mən" deməmək üçün özlərini məşq etdiriblər. Onlar "mən" deyə düşünmürlər. Onlar "biz" deyə düşünürlər, onlar "komanda" deyə düşünürlər. Onlar anlayırlar ki, onların işi komandanın işini yeritməkdir. Onlar məsuliyyəti qəbul edir və ondan keçmirlər, alqışı isə "biz" alır. Güvən yaradan, vəzifəni icra etməni mümkün edən budur.

Hər insanda cəsərət olmur. Cəsərət elə bir enerjidir ki, bağlı qapıları açır, çözülməz problemləri, yeni projətlərin gerçəkləşməsinə yol açır, qarşıya çıxan böyük maneələri aşır. Gəncə qiyamını yatırtmaq üçün ulu öndər Heydər Əliyev həyatı üçün risk edərək, 1993-cü ildə Gəncəyə gedir və qiyamı barış yolu ilə yatırdır. 70 yaşlı ulu öndərə bu böyük aksiyanı etdirən onun qəlbinin böyük tutumunda yer alan böyük cəsərəti idi.

Cəsərət ortada olmasaydı, erməni işğalçılarına qarşı tarana gedən (ölümü gözə almadan hücumə keçən) Mübariz İbrahimov və Cəbrayıl Dövlətzadə ən yüksək ad olan Milli Qəhrəman ola bilməzdilər. Azərbaycan əskərlərinin vətənə sevgisindən doğan cəsərətləri olmasaydı, ermənilərin alınmaz qala saydıqları Şuşanı düşməndən geri ala bilməzdilər.

Güvənilən bir insan qazandığı güvənə dayanıb, kimsəni, hətta yaramaz birini aldatmalı deyil. O, pis insan olan yaramaz birini aldadırsa, güvənilən insan sırasından anındaca çıxır, güvənsiz insanların sırasına girir. Əgər bir insan güc (vəzifə, məqam, sərvət) sahibi isə, bu üstünlüyü ilə öyünməli deyil, çünki öyünərsə, eqolu birisi olmaqla neqativ insan olur. Əgər bir insanın ərdəmləri (məziyyətləri) varsa, başqalarının qüsurlarını ortaya qoymasın, bunu edərsə, dedi-qoduçu olmuş olur. Əgər birinin bacarığı (məharəti) yoxdursa, başqalarının bacarığına qısqanmasın, belə ki, qısqanarsa, paxıl insan sayılacaq. 17-ci əsr Çin yazarı Honq Zičenq (Hong Zicheng) güvən, güc, ərdəm, bacarıq kimi pozitiv anlayışları öyərək, yalan, eqo, dedi-qodu, həsəd kimi neqativ anlayışları pisləyərək "Bitki köklərinin danışması" mənasında "Vegetable Roots Discourse" əsərində yazır (Zicheng, 2017, s. 102):

Если ты пользуешься доверием, не обманывай даже злодея. Если ты наделен силой, не кичись своим превосходством. Если у тебя есть достоинства, не обнажай недостатки других. Если у тебя нет способностей, не завидуй умению других.

Əgər güvənilirsənsə, hətta yaramazı da aldatma. Əgər güc sahibisənsə, üstünlüyünlə öyünmə. Əgər məziyyətlərin varsa, başqalarının qüsurlarını ortaya çıxarma. Əgər bacarığın yoxdursa, başqalarının bacarığını qısqanma.

Güvən həyatın yapışqanıdır (gərək olanları özünə çəkən gücüdür), güvən bir sehir olaraq effektiv kommunikasiyanın ən vaz keçilməz özəyidir (elementidir). Güvən bütün ünsiyyət çeşidlərini ayaqda tutan (ölməyə qoymayıb diri saxlayan) fundamental prinsipdir. Demək, güvən olmadan heç bir ünsiyyət davamlı olmaz, ayaqda tutula bilməz (yaşaya bilməz), istər akademik, istər işgüzar kommunikasiya olan bütün ünsiyyətlər qırıq-qırıq olacaq, zəncirvari olmaz. Göründüyü kimi, güvənsiz bir durumda bəşərin bütün uğurları hazırki uğurlar olmazdı, ölgün uğurlar olardı. 20-ci əsr amerikalı motivasiya yazarı Stefen Kovey (Stephen Covey) “Güvənin sürəti” anlamında “The speed of Trust” kitabında buyurur (Covey, 2018, s. 102):

Trust is the fundamental adhesive of life. It is the most crucial element in effective communication and serves as the cornerstone of all relationships.

Güvən həyatın yapışqanıdır. O, effektiv kommunikasiyanın ən vaz keçilməz özəyidir. O, bütün ünsiyyətləri ayaqda tutan fundamental prinsipdir.

“Vaz keçilməz” olaraq tanıtdığımız “essential” düzəltmə sifəti latınca “essentia” (“özək”) ismindən olub, mənşəcə “var olmaq” anlamında Pra-Hind-Avropa kökənli “es” ismindən törənib. Bu sifətdən bunu anlayırıq ki, kommunikasiya üçün güvən vaz keçilməzdir, onu heç nə əvəz edə bilməz.

Bir insanda cəsərət olmasa – dürüst davrana bilməz, sevə bilməz, güvənİLƏN ola bilməz, bir sözlə, dəyərli heç nə edə bilməz. Həyatda hər şeyin başında cəsərət durur, sonra qalan hər şey. Oşo (Osho) adlı hindistanlı bir mistik “Təhlükəli yaşamağın sevinci” mənasında “The joy of living dangerously” kitabında cəsəratin dürüslüyə, sevgiyə, güvənə, gerçəyi aramağa yol açdığı açıqlanır (Osho, 2016, s. 148):

You cannot be truthful without courage. You cannot be loving without courage. You cannot be trusting without courage. You cannot explore reality without courage. Therefore, courage must come first, with everything else following in its wake.

Cəsür olmasanız, dürüst ola bilməzsiz. Cəsür olmasanız, sevə bilməzsiz. Cəsür olmasanız, güvənİLƏN ola bilməzsiz. Cəsür olmasanız, gerçəyi araşdırma bilməzsiz. Deməli, öncə cəsərət gələr və hər şey onu izləyər.

Güvənin ən böyük örnəyi bir xalqın bir insanı Prezident seçməsidir. Rusiya kimi böyük ölkəyə rəhbər seçilmək üçün böyük zəka, böyük dözümlük, böyük xarakter, böyük sevgi gərəkdir. “Böyük zəka, böyük dözümlük, böyük xarakter, böyük sevgi” dördlüyü Prezident İlham Əliyevin dostu Vladimir Putinə böyük güvən qazandırdı və böyük güvən də onu dünyanın ən seçİLƏN, adı dünyada ən çox çəkilən bir insan etdi. O, 2008-ci ildə 2-ci dönəm Prezident seçİLƏRkən demişdi (<https://www.ru.citaty.net>):

Я самый богатый человек не только в Европе, но и в мире: Я собираюсь эмоции, я богат тем, что народ России дважды доверил мне руководство такой великой страны, как Россия, - считаю, что это самое большое мое богатство.

Mən təkcə Avropada yox, hətta dünyada ən zəngin insanam: Mən duyğulanıram, ona görə zənginəm ki, Rusiya xalqı Rusiya kimi böyük ölkəyə rəhbərliyi iki dəfə mənə etibar etdi, - düşünürəm ki, bu, ən böyük sərvətimdir.

Bu rəhbərin dediyindən bu anlaşılır ki, qazanılan hər güvən bir sərvətdir. Bir insan nə qədər güvənə sahib olursa, bir o qədər zənginliyə sahib olur. Bu zənginlik mənəvi bir zənginlik olsa da, maddi zənginliyin fəvqündə dayanır. Çünki mənəvi zənginlik insanları faydalandırır, maddi zənginlik isə bir insanı. Birincisində qloballıq var, ikincisində - fərdilik.

Güvənin prioritetliyinə dair fikir və düşüncələr saya gəlməzdir. Onları heç bir elmi yazı, o sıradan bu məqalə əhatə edə bilməz. Açıqlamalar vermədən, ingiliscə 11 sitatı, onların yazarlarını və filoloji çevirmələrini təqdim edirik (<https://www.trustsignal.com>):

1.If we do not trust one another, we are already defeated.

Bir birimizə güvənməsək – zətən məğlub olmuşuq. Alison Croggon, avstriyalı şair-qadın

2.Trust is the highest form of human motivation. It brings out the very best in people.

Güvən insan motivasiyasının ən yüksək formasıdır. O, insanlarda olan ən yaxşını ortaya çıxarır. Stephen Covey, amerikalı motivasiya yazarı

3.When the trust is high, communication is easy, instant, and effective.

Güvən yüksək olarkən ünsiyyət asan, ani və effektiv olur. Stephen Covey, amerikalı motivasiya yazarı

4.Without trust, we don't truly collaborate; we merely coordinate or, at best, cooperate. It is trust that transforms a group of people into a team.

Güvən olmadan gerçəkdən əməkdaşlıq etmirik, sadəcə koordinasiya edirik ya da ən yaxşı halda yardımlaşırıq. Bir qrup insanı komandaya çevirən – güvəndir. Stephen Covey, amerikalı motivasiya yazarı

5.Consistency is the true foundation of trust. Either keep your promises or do not make them.

Davamlılıq güvənin gerçək təməlidir. Ya verdiyiniz sözləri tutun ya da onları tutmayın. Roy Bennett, zimbabveli siyasət adamı

6.Trusting is hard. Knowing who to trust, even harder.

Güvənmək çətindir. Kimə güvənəcəyini bilmək daha çətindir. Maria Snyder, amerikan elmi fantastika yazarı

7. *Most of us consider trust to be built slowly, with verification, and in degrees. Trust is created by a combination of things and, while the end result is almost magical, the process cannot be rushed.*

Çoxumuz güvənin yavaşca, doğrulanaraq və dərəcələrlə inşa edildiyini düşünürük. Güvən bir çox şeylərin birləşməsindən yaranır və son nəticə hardasa sehirli olsa da, prosesi tələsdirmək olmaz. Mack Richard, amerikan iş adamı

8. *If people like you they'll listen to you, but if they trust you they'll do business with you.*

İnsanlar sizi sevsələr – sizi dinləyərlər, amma sizə güvənsələr – sizinlə iş qurarlar. Zig Ziglar, amerikan motivasiya yazarı

9. *A team is not a group of people who work together. A team is a group of people who trust each other.*

Komanda bir-biri ilə çalışan bir qrup insan deyildir. Komanda bir-birinə güvənən bir qrup insandır. Simon-Oliver Sinek, amerikalı motivasiya yazarı

10. *Trust takes years to build, seconds to break, and forever to repair*

Güvənin inşası illər alır, qırılması – saniyələr, bərpası – sonsuz zaman Amy Rees Anderson, amerikalı yazar və investor

11. *Confidence doesn't come out of nowhere. It's a result of something... hours and days and weeks and years of constant work and dedication.*

Güvən heç bir yerdən gəlməz. O, nəşə bir şeyin – saatlarca, günlərcə, həftələrcə, illərcə davamlı çalışma və fədakarlığın sonucudur. Roger Staubach, amerikan futbolçusu

Həyat asan deyil, onun eniş-yoxuşu, dolanbac yolları var. Bunların hər birinin hikməti (niyəsi) var. İki dəfə Nobel mükafatçısı Maria Kuri (Marie Curie) çətinliklərə duruş gətirmək üçün əzmkarlığı, özəlliklə özünə güvəni məsləhət görür. Buyurur ki, hər insan inanmalıdır ki, onun istedadı var və o, nəyəşə çatmalıdır (History, 2018, s. 18):

Life is challenging for all of us, but so what? We must cultivate perseverance and, above all, have confidence in ourselves. We need to believe that we are endowed with a unique gift and that it is our duty to realize it.

Həyat heç birimiz üçün asan deyil. Bəs nə etməliyik? Biz əzmkarlığa və özünə güvənə sahib olmalıyıq. İnanmalıyıq ki, istedad olaraq bizə nəşə verilib və bu nəşəyə çatmaq gərəkdir.

Nəticə

İşgüzar kommunikasiya bütün dünyanı yönədən nəhəng bir güc və enerjidir. Bu kommunikasiya yaradıcı və qurucu olub, insanı xəyal qurmağa, onu reallaşdırmaq üçün əməyə qatlanmağa sövq edir, insana motivasiya ötürür, ruh yüksəkliyi verir, dözümlü və səbir aşılayır. İşgüzar kommunikasiya olmadan insan öz potensialını tanıya bilməz, potensialını tanıtdıra

bilməz, cəmiyyətdə yerini və məqamını tapa bilməz. Bugünkü dünya hansı uğurlara çatırsa, işgüzar kommunikasiya sayəsində çatır. Mövzunun birinci aktuallığı odur ki, işgüzar kommunikasiyada güvənin önəmi, rolu və prioritetliyi sitatların işığında sərgilənir. İkinci aktuallığı odur ki, ingiliscə və ruscadan məqalə yazarının etdiyi filoloji tərcümələr Azərbaycan dilində orijinallığını saxlamaqla ingiliscə və rusca orjinallarına maksimum yaxındır. Bu da çağdaş komperativ tərcümədə önəm daşıyan bir faktordur. Üçüncü aktuallığı odur ki, mövzunun istəyi işgüzar kommunikasiya olsa da, linqvistik məsələlərə yer ayrılır, azərbaycanca, ingiliscə, türkcə, rusca leksik vahidlər prizmasından. Dördüncü aktuallığı odur ki, bu araşdırma işində sərgilənən düşüncələr kimsəninki deyil, məqalə yazarının çağdaş yanaşmalar müstəvisindən gəldiyi sonuclardır. O qədər orjinal olmağa çalışırıq ki, heç bir məqaləmizdə öncəki məqalələrimizdə işlənən sitatlar təkrar olaraq təqdim olunmur.

1. Mövzu çox aktualdır, bütün dövrlərdə çox aktual olduğu kimi,
2. İstinad olunan kitablar 2016-2023-cü illərdə mötəbər nəşriyyatlarda yayımlanan əsərlərdir,
3. İngiliscə və ruscadan çevirərkən orjinalın bütün elementləri, o sıradan frazeoloji feillər saxlanılır,
4. Yazar, şair, filosof, biznesmen, mistik, sənət adamı olmaqla sitatları ingiliscə olan müəlliflər Qərbi dünyasında yaxşı tanınan insanlardır,
5. Məqalə mövzunu qucumaq baxımından dominant (aparıcı) deyil, hər hansı bir yazı bu işdə dominant olmadığı kimi. Bu latın atalar sözü yerində səslənir, “Ars longa, vita brevis”, yəni “Həyat – qısa, sənət – sonsuzdur”,

Ədəbiyyat

Groser, A. (2023). *Rumi Quote Collection*. Independently Published.

Shakespeare, W. (2016). *Well That Ends Well*. Scribe Publishing.

Drucker, P. (2016). *The Effective Executive*. Harper Business.

Zicheng, H. (2017). *Vegetable Roots Discourse*. Counterpoint.

Covey, S. (2018). *The Speed of Trust*. Free Press.

Osho. (2016). *Courage – The Joy of Living Dangerously*. St. Martin's Griffin.

<https://www.ru.citaty.net/я самый богатый/ Владимир Путин>

<https://www.trustsignal.com/Trust Quotes:55 Quotes>

History, H. (2018). *Marie Curie: A life from beginning to end*. Hourly History.
<https://www.amazon.com/>